

Izdaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.
—
Oglaš po tarifu.
—
Uredništvo
Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5/L
Telefon šte. 73; ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 9. — Telefon št. 36.
Ispravniki oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 49.
Podružnice: Maribor, Barvanova ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
—
Račun pri poštnem črt. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.841 — Praha číslo 98.180.
Wien, Nr. 303.441.

Krvav Vidovdan v Ljubljani.

Povodom včerajšnje svečanosti Orjune je prišlo v Prešernovi ulici do krvavega spopada med policijo in Orjunaši. — Razvila se je revol-
verska bitka, v kateri je bilo na obeh straneh več ranjenih. — Preiskave in aretacije. — Policijski in žandarmerijski kordoni v ljubljanskih
ulicah. — Slučajna smrtna žrtev dogodkov v Prešernovi ulici.

Včerajšnji Vidovdan, ki je bil v Ljubljani proslavljen z izredno svečanostjo in v vidnem slavnostnem razpoloženju prebivalstva je proti večeru končal v našem mestu na tragičen način. V Prešernovi ulici je prišlo med policijo in večjo četo Orjune do pretepa, ki se je razvil v pravi boj, v katerem so kakor v bitki padali strelji in je tekla kri. Na strani policije in na strani Orjunašev je bila vrsta ranjenih, trije težko ranjeni policijski funkcionarji ležijo v splošni bolnici, šest lažje in težko ranjenih Orjunašev se je moralo podati v zdravniško nego v Leonišče, nedolžna stara žena je plačala dogodek s svojim življenjem. Centrum Ljubljane je zvečer izgledal kakor da je naše mesto v obsejanih stanih; vse ulice, ki vodijo v Selenburgovo ulico, kjer se nahaja italijanski konzulat, so se ponoči zastražene s kordoni policije in žandarmerije.

Do tragičnih dogodkov je prišlo na sledeči način:

Svečanost v Trbovljah

Včeraj dopoldne se je vršilo v Trbovljah slovesno odprtje spominske plošče osim žrtvam Orjune, ki so padle v tragičnem spopadu dne 1. junija 1924. Ta slovesnost se je izvršila ob udeležbi deputacij Orjune iz vse države pod vodstvom predsednika direktorja dr. Leončiča in velikega čelnika Kranjca. Z jutranjimi vlaki je v Trbovlje dospelo okrog 500 uniformiranih in več sto članov Orjune v civilu, ki so se z godbo na čelu s trboveljskega kolodvorja podali k odkritju spominske plošče. Cela slovesnost se je izvršila v popolnem redu in z opoldanskim osebnim vlakom so se čete Orjune odpeljale v Ljubljano, da se tam kaj udeležijo razvijanja prapora Orjune št. Peter-Vodmat. Ta slavnost se je izvršila v bivši šentpeterski vojašnici ob številni udeležbi občinstva.

Pogajanja radi obhoda v Ljubljani

Po slavnosti se je imel vršiti obhod Orjune po mestu. Pred odhodom je bilo vodstvo Orjune obveščeno, da je policijska oblast prepovedala pasiranje Selenburgove ulice, kjer se nahaja italijanski konzulat. Vršili so se tozadevni razgovori med vodstvom Orjune in policijskimi funkcionarji, ki so se na videz končali s popolnim sporazumom. Šele pozneje se je izkazalo, da je v teh razgovorih ostala usodepolna nejasnost, ker se niso natančno določile ulice, po katerih Orjuna sme in katere bodo zaprte. Nato je povorka krenila izpred šentpeterske vojašnice v mesto.

Povorka po mestu

Na čelu je korakala močna akcijska četa s čeladami na glavi, za njo peštra skupina orjunaških praporjev, za katerimi so se z glavnim vodstvom Orjune razvrstili v četverstopih orjunaške čete, broječe okrog 500 mož, ter nekaj sto članov Orjune v civilu. Ob sviranju dveh godb je povorka prispela do magistrata in krenila čez frančiškanski most. Vhod v Prešernovo ulico je našla zaprt z gostim kordonom policije ter se je obrnila na levo po Wolfovi ulici, od tam pa proti Kazini, hoteč pred Narodni dom. Tik ob vogalu Kazine je povorka našla Selenburgovo ulico zaprto z drugim kordonom policije, pred katerim se je ustavila.

Pred Selenburgovo ulico

Prišla se se pogajanja. Vodstvo Orjune je zahtevalo, da se dovoli četam prehod skozi Selenburgovo ulico do Knafljeve ulice, da od tam krenejo pred Narodni dom, kjer se je imelo izvršiti defiliranje. S strani Orjune so bile ponudene garancije, da bo četa brez vsakega klica in v popolnem molku pasirala Selenburgovo ulico. Sprva se je zdelo, da bo prišlo do sporazuma. Vendar je službujoči policijski funkcionar zahtevo Orjune končno odklonil. Parlamentiranje je trajalo skoro pol ure. Od vseh strani je med tem potisnilo precej občinstva, v vrstah Orjunašev se je pokazala velika nervoznost in situacija je postajala takorekoč od trenutka do trenutka opasnejša. Že se je zdelo, da bo cela povorka se zagnala proti kordonu ter s silo napravila pot v Knafljevo ulico. Vedno glasnejši so postajali tudi ostri protestni klici.

«Natrugi»

Končno se je odločil predsednik Orjune dr. Leončič ter je dalj povelje »Natrugi«

V vidnem nezadovoljstvu so čete krenile nazaj in povorka se je obrnila proti severni strani Zvezde ter je korakala mimo univerze nazaj po Wolfovi ulici v šentpetersko vojašnico. Tam je bil razhod in pričela se je veselica.

Bitka v Prešernovi ulici

V Selenburgovi ulici so medtem ostale koncentrirane močne policijske straže. Nekako ob pol 19. se je naenkrat pojavila na frančiškanskem mostu močna četa Orjunašev, broječa okrog sto mož, ki je krenila proti Prešernovi ulici. Pri pošti koncentrirana policija je opazila prihod ter je v teku hitela Orjunašem nasproti. V višini trgovine Bata sta se nasprotnika srečala. Stražniki so potegnili kordon čez razmeroma ozko ulico ter pozivali Orjunaše, da se takoj umaknejo. V prihodnjem trenutku je bilo videti, kako skuša policijski kordon objeti sprednji del v četverstopih korakajoče orjunaške čete ter jih potisniti nazaj, in že se je pričel spopad. Policija je brezobzirno rabila svoje pendreke in prišlo je do hudega pretepa. Naenkrat — za kordonom policije je baš ležal na tleh neki Orjunaš, ki je bil očitno omamljen od udarcev pendrekov — poči strel. Med množico, ki je pritiskala s spodnjega dela Prešernove ulice, je zavrelo. Sledila je divja panika, ker je medtem v sredi Prešernove ulice pričela pravcata bitka z revolverji. Pok za pokom se je oglašal, videti je bilo, kako stražniki polegajo na tla in z druge strani Orjunaši s čeladami na glavi zavzemajo streliške pozicije. Revolverski strelci so si bliskoma sledili in računali, da je padlo tekom par minut okrog 70 strelcov. Na obeh straneh je tekla kri. Trije stražniki so obležali, na strani Orjunašev je bilo videti več ranjenecov, nekateri pa so imeli strele v jeklenih čeladah, ki so jim očitno rešile življenje. Klicali so zdravnike in slučajno navzoči dr. Jamar je ranjenecem delil prvo pomoč. Polagoma sta se obe fronti druga od druge odmaknili.

Ljubljana v obsednem stanju

Vest o dogodkih v Prešernovi ulici se je med tem bliskoma raznesla po mestu, od vseh strani so se zbirale goste gruč občinstva, ki je razpravljalo o krvavem spopadu. Policijska oblast je bila med tem alamirala žandarmerijo in je dala zapreti z dvojnimi kordoni vse dohode, ki vodijo h križišču pri pošti in k posloju Jadransko-podunavske banke, kjer se nahaja italijanski konzulat. Ljudje, ki so prihajali z veseljem, so našli pot zaprto in so se morali po stranskih ulicah vračati domov. Tako strogo je bilo zaprtje ulic, da potniki, ki so prispeli z večernimi vlaki, med njimi mnogi posemiki ljubljanskega velesejma, niso mogli v nakazana stanovanja v hotelu Slon. Kavarna in hotel Slon, restavracija in kavarna Emona ter kino Ideal so bili snoči popolnoma izključeni iz prometa.

Prav tako je bila nedostopna glavna pošta, kjer se nahaja edini ponočni brozjavni urad. Tako je bila Ljubljana snoči tudi odrezana od ostalega sveta.

Aretacije in preiskave

Takoj po krvavem incidentu v Prešernovi ulici je policija in žandarmerija pričela splošno preiskavo Orjunašev. Na veseličnem prostoru v št.-peterski vojašnici se je pojavila četa orožnikov in policije, ki je pri Orjunaših izvršila telesne preiskave, kdo ima orožje. Tudi po ulicah in celo po privatnih stanovanjih so mešane patrle ustavile vsakega uniformiranega Orjunaša ter iskale pri njem orožja, ki ga pa baže niso pri nikomur našli.

Ene patrle je prišla tudi na velesejem, kjer se je nahajalo na veseličnem prostoru nekoliko Orjunašev. Prišlo bi bilo skoro do novega mučnega incidenta, ko je patrle hotela tudi te Orjunaše preiskati. Občinstvo, ki je bilo zbrano v velikem številu pri sosednih mizah, je začelo proti temu ogorčeno protestirati. Incident je preprečil uvidni komandant patrle s spravljivo osebo intervencijo.

Tekom večera je bilo veliko število Orjunašev aretiranih, večina pa pozneje izpuščenih.

Ranjenci

Z rešilnim vozom so bili prepeljeni v bolnico rajonski nadzornik Marko Gerzinič, ki ima težak strel v koleno, višji stražnik Humer s strelom v sčeno; nadstraž-

nik Hlebec je bil ranjen v nogo, a je rana lažjega značaja tako, da je mogel biti odpuščen v domačo nego.

Natančnejši podatki o stanju in o ranah omenjenih policijskih funkcionarjev žal ne moremo pridobiti, ker jih v bolnici ni bilo dobiti, češ da je strogo prepovedano. Čujemo le, da so rane enega izmed omenjenih opasne, ostala dva pa sta izven nevarnosti. Orjunaši, ki so bili obvezani v Leonišču, so tekem večera že odšli in so se njihove poškodbe izkazale za lažje.

Tragičen incident na Pogačarjevem trgu

Tragičen incident se je povodom burnih dogodkov dogodil na Pogačarjevem trgu. Ko je branilca Marija Cerar slišala streljanje, se je rešila tako prestrašila, da je dobila živčni šok. Pri padcu na tla je dobila notranje poškodbe ter je na transportu v bolnico v rešilnem vozu umrla.

Veselo v bivši št.-peterski vojašnici je policija ob pol 9. zvečer razpustila.

Kaj pravi policija?

Od strani policije se ugotavlja, da je bila za povorko Orjune pot natančno določena. Policijska direkcija je funkcionarju Orjune, ki je najavil pohod po mestu, vročila dekret, v katerem je bilo izrečno predpisano, da mora povorka s frančiškanskega mostu kreniti na desno na Miklošičevo cesto in se tako podati pred Narodni dom. Mesto tega so čete krenile na levo in ta-

ko dospele pred zaprto Selenburgovo ulico. Do krvavega spopada v Prešernovi ulici je po službenem zadrlu prišlo radi tega, ker si je četa Orjunašev hotela izsiliti prihod pred italijanski konzulat v Selenburgovi ulici. Istotako se službeno zatrjuje, da je prvi strel padel iz vrst Orjunašev.

Kaj pravi vodstvo Orjune

Vodstvo Orjune zatrjuje, da ni bilo in-formirano, po katerih ulicah povorka ne sme, jasno je bilo le, da je prehod skozi oni del Selenburgove ulice, kjer se nahaja italijanski konzulat, zabranjen. Te prepovedi, da se je hotela Orjuna tudi strogo držati; zlasti je bilo vodstvo odločeno, končati povorko brez najmanjših demonstrativnih vzklikov. Vodstvo Orjune smatra tudi, da bi se bila stvar končala povsem v redu in brez vsakega incidenta, ako bi bili policijski funkcionarji na vogalu Kazine, ko je tja prispela povorka, pristali na predlog, da povorka krene skozi Knafljevo ulico, kar da bi mogli tem lažje dovoliti, ker je poveljstvo povorko dalo osebno garancijo, da bodo Orjunaši korakali povsem brez klicev ter so pristali tudi na to, da se privatna publika s strani policije zadrti.

Prvotno je baže policija bila pripravljena na ta predlog pristati, a navzoči policijski svetnik je končno odločil negativno. Vodstvo Orjune je hotelo v znak protesta odrediti takojšnji razhod povorka, a je končno se je cela četa vrnila v popolnem redu v bivšo šentpetersko vojašnico.

Oni Orjunaši, ki so pozneje prikorakali

v Prešernovo ulico, so odšli z veselicega prostora že po razhodu. Bili so to večinoma Vojvodinci in Beograščani, ki so hoteli baže na velesejem in jim je bilo rečeno, da je najkrajša pot skozi Prešernovo ulico. V vodilnih krogih Orjune se negira, da bi ti Orjunaši bili imeli namen demonstrirati pred italijanskim konzulatom.

Tudi vojaška povorka ni smela svobodno po mestu

Kakor kruta ironija na zgoraj opisane dogodke so delovale zaporne odredbe, ko je zvečer prikorakala vojaška godba s četo vojakov, proslavljajočo Vidovdan z običajno bakljado. Publika je v gostih vrstah hotela za vojaki, izražajoč svoja patriotska čustva, ali letos se patriotska manifestacija ni posrečila. Povorka naše vojske ni smela svobodno po Ljubljani, tudi njo so zavrnili pri Selenburgovi ulici ter jo napotili skozi Knafljevo, gornji del Aleksandrovo in po ozki Gajevi ulici na Dunajsko cesto. Čim se je za godbo nabralo kaj več občinstva, že je bila roka mira in reda vmes in tako je bakljada končala na zelo neobičajen način. Seveda ni manjkalo prostodušnih klicev ogorčenja in protesta množice, ki je končno resumirala dogodek včerajšnjega dne v burnih klicih »Živela jugoslovenska vojska«, katerim ni ti trojni kordon ni mogel zabraniti, da ne bi bili zadoneli tudi skozi našo zaprti del Selenburgove ulice...

Krvav pretep na radičevskem zboru v Bajmoku

Dobrovoljci razgnali radičevske voditelje. — 30 ranjenih

Beograd, 28. junija p. Na glavnem trgu v Bajmoku v Vojvodini se je imelo večeraj vršiti veliko radičevsko zborovanje. Zbralo se je okoli tisoč ljudi. Radičevski poslanec, dr. podtajnik Neudörfer je otvoril zborovanje s pozdravom »Hvaljen Jezus Kristus!« V tem se je dvignil velikanski hrup, dobrovoljci so naskočili govorniško tribuno ter s klici »Doli avstrijske slege in špijoni!« razgnali radičevske poslance. Navzoča žandarmerija je bila prestrašena. Prišlo je do velikega pretepa, 30 zborovalcev je bilo lažje in težje ranjenih. Radičevci so potem zborovali v neki gostilni.

Ove žalostni tragediji v Ljubljani

Mož ustrelil svojo ženo. — Uboj v Štepanji vasi.

V nedeljo dne 27. junija t. l. sta se v Ljubljani v Štepanji vasi odigrali dve krvavi rodbinski tragediji, ki sta zahtevali človeško žrtev, ena oseba pa se bori s smrtjo.

Tragična zakonska drama se je odigrala na Resljevi cesti št. 24. Zakonska Ciril in Marija Žargi, bivajoča na omenjeni cesti, sta že dolgo časa živela v popolni zakonski disharmoniji. Žargi, državni uradnik v pokouju in na zadnje sollicitacije v pisarni dr. Brejca, je bil močno udan pijaci. Posledica je bila, da so med obema nastajali česti zakonski prepri. V teh preprih je Žargi nastopal zelo brezobzirno proti svoji ženi. Neprestano plančevanje je bilo tudi vzrok, da je posegel po tujem denarju. Tako si je zadnji čas v pisarni prisvojil za priliko 5000 Din kolekov. Dne 14. t. m. se je popolnoma na tihoma in neopaženo odpeljal na Gorenjsko k svoji ljubici, neki Pavli B. Več dni je tam živel prav potratno in idilično. Ko mu je pošel denar, se je v nedeljo 25. t. m. zjutraj vrnil domov k svoji ženi, ki je bila uslužbena pri dr. K. Žena je moža odslavila, češ da se naj izgubi in naj gre, kamor hoče.

Žargi, najbrže nekoliko vinjen, je nato kakor blazen planil na svojo ženo in jo med

ruvanjem siekel skoro do gola. Nato je nenadoma potegnil iz žepa samokres ter na prestrašeno ženo oddal dva strela. En strel je Marijo Žargijevo pogodil v hrbet. Imela je še toliko moči, da je v stanju, v kakršnem je bila, stekla k svoji sosedji Rozaliji Bahovec, tam pa se je onesvesčila ter zgrudila na tla.

Žargi je po svojem činu brez klobuka pobegnil od doma. Ob 15. je bil v vinski kleti Konzumnega društva aretiran. Bil je popolnoma miren. Na policiji je svoje dejanje priznal, izjavil pa je, da je streljal v hipni razburjenosti. Žargijevo so z rešilnim vozom nemudoma odpeljali v javno bolnico, kjer so jo operirali. Njeno stanje je sicer zelo resno, vendar upajo vsi, da jo ohranijo pri življenju.

Pri Žargiju je policija dobila samokres kalibra 6/35 s 4 naboji.

V nedeljo ob 14. je bil v bolnici aretiran Fran Tomšič, užitinski paznik na mestnem magistratu, rojen l. 1889. V Praprotnici pristojen v Mirno in poročen, ker je dopoldne v prepiru v Štepanji vasi ustrelil svojega svaka Lovrenca Lavriča. Lavrič je med prevozom v bolnico izdihnil. Tomšič, ki je bil zaslišan, pravi, da ga je ustrelil v silobranu. Uvedena je preiskava.

Veličasten sprejem naših Sokoličev v Pragi

Praga, 28. junija
V soboto je doživela Praga veličasten triumf sokolskega slavja, ko je prispel vlak jugoslovenskega sokolskega naraščaja s starostjo br. Ganglom na čelu. Na kolodvoru jih je pričakala velika množica ljudstva, ki je naše Sokoliče sprejemala do Jindřichove ulice, kjer so nastanjeni v šoli. Ves Vaclavski trg je bil natrpan naroda, iz vsakega okna so jim mahali v pozdrav. V imenu Češke obce sokolske je pozdravil našo mladino ostarosta dr. Scheiner, v imenu češkoslovaške-jugoslovenske lige pa gen. konzul dr. Beneš. Odzdravila sta starosta br. Gangl in za naraščaj br. Villan. Naša mladina pa je frenetično pozdravila

s krepkim trikratnim »Zdravo«. Naše mlade Sokoliče je Praga sprejela z uprav-matersko ljubeznijo. Današnje vežbe so uspelo veličastveno. Navzočih je bilo nad 100.000 ljudi.

Kralj na Bledu

V nedeljo ob 11.2 dopoldne je prispel kralj Aleksander I. v Ljubljano, kjer so ga pozdravili zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Kralj se je nato odpeljal z dvornim vlakom na Bled, kjer se kakor znano že nahajata kraljica in prestolonaslednik. Kralj ostane po dosedanjih dispozicijah vse poletne mesece v Svoboru.

Vsak Slovenec mora biti član „Vodnikove družbe“

Zopet poraz naše reprezentance

Češkoslovaška : Jugoslavija
6 : 2 (2 : 0)

Zagreb, 28. junija. Danes se je vršila v Zagrebu meddržavna tekma Češkoslovaška : Jugoslavija, ki je skoraj proti pričakovanju končal z visoko zmago Češkoslovaške v razmerju 6 : 2 (2 : 0). Jugoslovensko moštvo je igralo zelo slabo, skoraj izven forme. Krivdo na porazu deloma nosi vratar Mihelčič, ki je v prvem polčasu izpuštil tri lahko ubranljive gole. V drugem polčasu ga je zamenjal Friedrich. Gole so zabili: za Češkoslovaško: Silny 3, Štefl 1, Kružek 1, Puč 1. Za Jugoslavijo pa Petković in Giller. Sodil je Dunajčan Braun zelo dobro.

Zagreb : Ljubljana 8 : 0

Zagreb, 28. junija. V nedeljo se je v Zagrebu vršila medmestna tekma, ki je končala z nenavadno visoko zmago Zagreba. Ljubljanski tim, sestavljen iz igralcev ASK Primorje in dveh igralcev Ilirije, je igral pod vsako formo. Krivdo na visokem porazu baže nosi v prvi vrsti vratar Erman.

Zmaga Ilirije v Celovcu

Ilirija : Klagenfurter Sportverein 5 : 1

Celovec, 28. junija. Ilirija je v nedeljo gostovala v Celovcu proti tamošnjemu prvaku Klagenfurter Sportverein in dala ni nastopila kompletna, je tekmo po lepi in razmeroma zanimivi tekmi z lahkoto odločila v svojo korist. Gole so zabili Dobler 2, Zupančič s krila 1 in Verovšek 2.

Važne inozemske tekme

PRAGA: Sparta : Viktorija Žižkov 5 : 4. Tekma za pokal, ki pa se prizna Viktoriji Žižkov, ker je Sparta izmenjala vratarja Hofmana.

DUNAJ: Simmering : Hertha 3 : 1. Admir : FAC 1 : 1. Hetha pade v drugi razred. — VIENNA : Slovan 1 : 0; WAC : Rudolphshügel 4 : 2; Rapid : FTC 2 : 2; Haikoah : MTK 1 : 1.

V torek ob pol 4. popoldne

pridei na dirkališču Jugoslovenski Sokolski Savez

JAVNO TELOVADBO

za nastop v Pragi izbranih telovadcev vseh ljubljanskih sokolskih društev.

Urejuje Fran Puc. Izdaja za Konzorcij »Kultura« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inostratni del je odgovoren Alojz Novak. Vs v Ljubljani.